

General features of public service in the law enforcement sphere in Ukraine

Загальні ознаки публічної служби в правоохоронній сфері України

Pavlo Komirchyi

Key words:

features, law-enforcement function of the state, public servant, public service in the law-enforcement area, public service.

Ключові слова:

ознаки, правоохоронна функція держави, публічна служба в правоохоронній сфері, публічна служба, публічний службовець, функції держави.

Постановка проблеми. Нині в Україні тривають множинні процеси трансформації публічної служби, методів, засобів і способів впливу держави на суспільство, зокрема й у частині попередження та протидії злочинності, що є особливим питанням з огляду на те, що в нашій державі за останні роки помітно погіршилася криміногенна обстановка¹, яка є небезпечною не лише своїми актуальними загрозами, очевидними суспільно небезпечними наслідками, що фіксуються в поточному історичному моменті, а й «віддаленими деструктивними ефектами»². У межах цього питання особливо актуальною проблемою є еволюція публічної служби в правоохоронній сфері України, правовий статус якої давав би змогу ефективно захищати правопорядок у державі, сприяти пануванню права у суспільстві.

Поряд із тим слід зауважити, що серед українських учених-адміністративів ще не вироблено єдиної теорії розуміння правової природи цієї служби, конкретних меж її компетенції і т. д., що суттєво ускладнює процес удалого здійснення адміністративної реформи, а також реформування правоохоронних органів у нашій державі. На нашу думку, вказаний стан справ пояснюється як складністю адміністративно-правового статусу публічної служби в означеній сфері (вчені, як правило, розглядають відповідну публічну службу на прикладі окремих правоохоронних органів), так і тим, що в теорії адміністративного права досі науковці не дійшли спільної думки з приводу того, що слід розуміти під поняттями «публічна служба» та «публічна служба у правоохоронній сфері».

Сприятиме вирішенню поставленої проблеми з'ясування дефініції вказаних понять та поглиблення на їх основі наукових знань щодо комплексу ознак публічної служби у правоохоронній сфері, починаючи зі загальних ознак цієї публічної служби.

Аналіз наукової літератури та невирішені раніше питання. На відміну від визначення поняття «публічна служба у правоохоронній сфері» в наявній науковій літературі відсутні певні тенденції до осмислення обсягу переліку ознак цього виду публічної служби, які б давали змогу узагальнити їх як певні підходи. При цьому слід зауважити, що низка українських та зарубіжних учених (зокрема, Д.М. Бахрах, Р.Г. Ботвінов, С.М. Грязнов, О.В. Димков, С.М. Махіна, Р.В. Нагорних, О.О. Ніколаєнко, Є.Л. Петрашко, В.М. Столбовий, Г.С. Черних та ін.) приділяє ретельну увагу визначенню основних (загальних) ознак публічної служби (зокрема, правоохоронної).

Таким чином, з'ясування та узагальнення, систематизація переліку загальних ознак досліджуваного виду публічної служби є **метою** нашого дослідження. Ця мета буде досягнута шляхом критичного аналізу чинного законодавства України, а також виконання інших *завдань*, зокрема: (1) уточнення понять «публічна служба» та «публічна служба в правоохоронній сфері»; (2) здійснення критичного аналізу вже викладе-

¹ Комірчий П.О. Загальнодержавні підходи до протидії організованій злочинній діяльності. Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 6. С. 314–317.

² Світлична Ю.О. Фонові для злочинності явища як індикатор криміногенної обстановки в регіоні. Фонові для злочинності явища: запобігання та протидія : зб. тез доп. Всеукр. наук.практ. конф., м. Харків, 27 квітня 2018 р. Харків : Харків. нац. унт внутр. справ, 2018. С. 7–8.

них ученими-адміністративістами та теоретиками права підходів до розуміння структури основних ознак публічної служби та правоохоронної служби; (3) з'ясування сутнісної природи загальних ознак публічної служби у правоохоронній сфері в контексті структури основних ознак публічної служби; (4) систематизування основних загальних ознак публічної служби у правоохоронній сфері.

Виклад основного матеріалу. Під поняттям «публічна служба» доцільно розуміти вид служби, що: (1) об'єктивується в професійній діяльності фізичних осіб (публічних службовців), яка фінансується за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, та здійснюваній на посадах в державних органах та органах місцевого самоврядування, на які вони призначаються (обираються); (2) виявляється у виконанні та практичній реалізації публічної влади. Аналізуючи сутнісний зміст та впливаючу з нього значимість публічної служби, необхідно зауважити, що публічною службою у правоохоронній сфері нашої держави є адміністративно-правовий інститут підгалузі публічної служби, що в практичній дійсності об'єктивується в особливій та безперервній, неупередженій професійній діяльності громадян України, котрі володіють належним рівнем службової правосуб'єктності, на посадах в правоохоронних органах України з приводу реалізації в інтересах держави і суспільства посадових завдань щодо належного підтримання функціонування цих державних органів та виконання функцій цих органів на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Приймаючи до уваги викладене, доходимо думки, що публічна служба в правоохоронній сфері характеризується ознаками складного системного утворення. Це утворення, на думку вчених, характеризується «внутрішньою організаційною структурою, системоутворюючими зв'язками, зовнішнім і внутрішнім функціональним середовищем»³. При цьому різним видам публічної служби тією чи іншою мірою однаково властивий комплекс спільних загальних ознак, що характеризують публічну службу як єдине ціле. Зокрема, цієї ж позиції дотримується український учений-адміністративіст В.М. Столбовий, наголошуючи на тому, що «загальні ознаки публічної служби характерні для всіх її суб'єктів»⁴. Таким чином, не викликає сумнівів, що публічній службі в правоохоронній сфері властиві певні ознаки, що будуть властивими й іншим підвидам публічної служби, та певні особливі функції, властиві лише публічній службі в правоохоронній сфері. Між тим у межах цієї наукової статті ми розглянемо лише комплекс загальних ознак, тобто тих, що характерні для публічної служби в правоохоронній сфері України та публічної служби України загалом.

Передуючи встановленню зазначеної видової структури загальних ознак публічної служби в означеній сфері, розглянемо основні підходи вчених до ознак правоохоронної служби. Приміром, Д.М. Бахрах вважає, що до ознак правоохоронної служби належать такі ознаки: (1) цій службі властивий особливий вид вирішуваних завдань; (2) державні службовці правоохоронної служби є представниками влади з особливими повноваженнями; (3) правоохоронна служба має власну правову базу та свою систему спеціальних звань⁵. На думку ж О.В. Димкова, С.М. Грязнова та Г.С. Черних, найбільш важливими ознаками правоохоронної служби є такі її риси: (1) основний зміст правоохоронної служби полягає у забезпеченні безпеки громадян, суспільства та держави, захисті основних прав громадян і публічних інтересів, матеріальних цінностей, охорона громадського порядку; (2) особовий склад правоохоронної служби зобов'язаний виконувати свій професійний обов'язок «навіть в умовах підвищеного ризику для власного життя і здоров'я, причому в багатьох випадках зі зброєю в руках»; (3) наявність спеціальних правових актів, що регулюють організацію та проходження служби, правове становище службовців; (4) реалізація системи спеціальних звань і зовнішньої атрибутики (форменого одягу, службових знаків, погонів і т.д.); (5) проведення для службовців спеціальних обов'язкових занять у службовий час (професійна, вогнева, стрілецька, фізична підготовка), обов'язок службовців брати участь у зборах, навчаннях, змаганнях та інших планових заходах; (6) більш суворі дисципліна та єдиноначальність, які передбачають установлення найсуворішої персональної відповідальності за виконання службових обов'язків; (7) підвищені вимоги до службовців як під час прийому, так і в процесі проходження служби (за віком, через медичні показання та ін.); (8) особливі правила притягнення службовців до юридичної відповідальності⁶.

³ Нагорных Р.В. Системообразующие признаки государственной службы в правоохранительной сфере. Вестник института: преступление, наказание, исправление. 2018. № 1(41). С. 4–12.

⁴ Столбовий В.М. Мілітаризовані формування як особливі суб'єкти службових правовідносин у сфері національної безпеки України. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 12. С. 195–199.

⁵ Бахрах Д.Н. Государственная служба России : учебное пособие. Москва : Проспект, 2007. 152 с.

⁶ Дымков А.В., Грязнов С.Н., Черных Г.С. Анализ деятельности организаций и различных категорий сотрудников МЧС России на основе сущности и содержания государственной правоохранительной службы. Стратегия гражданской защиты: проблемы и исследования. 2014. Т. 4. № 2(7). С. 57–70.

Своєю чергою, Р.В. Нагорних виокремлює такі ознаки державної служби в правоохоронній сфері: (1) ця служба є формою зовнішнього вияву правоохоронної діяльності держави, що пов'язана з реалізацією її основних цілей, завдань і функцій в означеній сфері; (2) ця служба «має ознаки організаційної підсистеми держави, тобто має внутрішню структуру, ієрархічну побудову складових її елементів» і т. д.; (3) ця служба є «формою внутрішньої організаційної діяльності правоохоронних органів, зокрема, у сфері кадрового забезпечення правоохоронних органів, що являє собою реалізацію цілей, завдань і принципів кадрової політики у правоохоронній сфері» і т. д.; (4) ця служба є «адміністративно-правовим інститутом у рамках підгалузі державної служби, які містить адміністративно-правові норми та інші правові засоби, що забезпечують самостійний регулятивний вплив на суспільні відносини у сфері забезпечення функціонування правоохоронних органів»⁷.

Поряд із тим системний підхід до визначення ознак публічної служби в правоохоронній сфері спостерігається у дослідженнях Є.Л. Петрашко. Зокрема, автор наголошує, що атрибутивні ознаки цієї служби можна умовно поділити на такі групи ознак: (1) системні ознаки (у цій групі містяться ознаки, що відображають приналежність правоохоронних органів до органів виконавчої влади); (2) функціональні ознаки (ці ознаки визначають сутність правоохоронної служби через зміст функцій, що реалізуються відповідними органами); (3) організаційні ознаки (ця група ознак охоплює ті ознаки, що характеризують організаційну особливість цього виду служби)⁸. О.О. Ніколаєнко та С.М. Махіна використовують подібну логіку осмислення ознак публічної служби у правоохоронній сфері, втім, виокремлюють такі дві основні групи характерних ознак цього виду публічної служби: (1) системні ознаки – у системі державної служби визначено місце правоохоронної служби як одного з видів цієї служби; (2) інституційні ознаки, у контексті яких розглядувана служба розуміється як: (а) професійна діяльність; (б) службова діяльність; (в) діяльність громадян; (г) діяльність, здійснювана в державних службах, органах і установах; (г) діяльність стосовно здійснення функцій із забезпечення безпеки, законності та правопорядку, боротьби зі злочинністю, захисту прав і свобод людини та громадянина; (д) діяльність на посадах правоохоронної служби⁹.

Отже, приймаючи до уваги викладене, наведені науково-методичні підходи до розуміння ознак публічної служби у правоохоронній сфері, а також підходи до розуміння структури ознак публічної служби, правоохоронної функції, правоохоронного органу, правоохоронної діяльності, доходимо висновку, що основними (загальними) ознаками публічної служби у правоохоронній сфері України є такі особливі риси цієї діяльності:

(1) публічна служба у правоохоронній сфері є підзаконною. Вказана риса відповідної публічної служби означає, що ця служба заснована на законі та здійснює свої повноваження виключно в межах, порядку й у спосіб, установлений у чинному законодавстві України та конкретизований у посадових інструкціях. Окрім того, підзаконний характер публічної правоохоронної служби, як зазначає український учений Р.Г. Ботвінов, виявляється в наявності чіткої та особливої системи нагляду за законністю в діяльності її службовців¹⁰. Ця обставина, на нашу думку, вказує на те, що навіть загальні ознаки публічної служби в контексті публічної служби в правоохоронній сфері сутнісно «переломлюються» з огляду на важливість функцій, які здійснюються цією службою;

(2) публічна служба у правоохоронній сфері виконує свої повноваження відповідно до комплексу правових принципів. Утім, на відміну від інших підвидів публічної служби досліджувана публічна служба ґрунтується у своїй діяльності на комплексі загально-правових, галузевих адміністративно-правових і трудо-правових, а також спеціальних правових принципів;

(3) публічна служба у правоохоронній сфері є професійною діяльністю. О.А. Файєр зауважує, що професійна діяльність – це «вид трудової діяльності професіоналів, які володіють комплексом спеціальних теоретичних знань та практичних навиків, набутих у результаті спеціальної підготовки та досвіду роботи, мають високу ділову репутацію та володіють професійною етикою, зміст якої складається з доцільної зміни та перетворення навколишнього середовища шляхом виконання покладених на них особливих професійних обов'язків та здійснюючи надані ним для цього права, та діяльність яких може заподіяти шкоду

⁷ Нагорних Р.В. Системообразующие признаки государственной службы в правоохранительной сфере. Вестник института: преступление, наказание, исправление. 2018. № 1(41). С. 4–12.

⁸ Петрашко Е.Л. Государственная правоохранительная служба Российской Федерации : дис. ... канд. юрид. Наук : 12.00.14. Москва, 2005. 248 с.

⁹ Николаенко Е.А., Махина С.Н. О некоторых спорных аспектах в понимании правоохранительной службы и службы курсантов образовательных организаций системы МВД России. Проблемы правоохранительной деятельности. 2015. № 1. С. 75–82.

¹⁰ Ботвінов Р.Г. Здійснення правоохоронної діяльності органами державної влади: сутність та ознаки. Державне управління та місцеве самоврядування. 2016. № 4(31). С. 44–50.

третім особам». Отже, професійна діяльність – це цілком реальний, а не абстрактний феномен, який «за належного стану та інтенсивності забезпечує дію суспільно-правової системи, а за неналежного стану – губить її»¹¹. Саме тому професійні публічні службовці справедливо розглядаються, зокрема чеськими вченими, як фундамент ефективно функціонуючого публічного сектору¹². Особливо професіоналізм публічної служби важливий у правоохоронній сфері, адже «саме високий професіоналізм є головною вимогою до осіб, які вибрали професією правоохоронну діяльність»¹³. В окресленому контексті зауважимо, що професіоналізм є якісною характеристикою відповідних публічних службовців, адже цей професіоналізм є певною гарантією того, що функції держави в правоохоронній сфері будуть виконуватись належним чином (у загальному сенсі це гарантується тим, що службовці, займаючи посади в правоохоронних органах, повинні мати достатню для належного виконання завдань і функцій спеціальну підготовку та протягом усієї служби вдосконалювати свої професійні знання та навички);

(4) публічна служба у правоохоронній сфері є особливою компетентною діяльністю в державних органах та їх апараті, будучи частиною організаційної діяльності держави. Публічна служба об'єктивується лише в діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування, однак розглядуваний підвид публічної служби повною мірою здійснюється в державних органах, що є компетентними виконувати правоохоронну функцію держави, а саме в національних правоохоронних органах України. Отже, особливим для розглядуваного підвиду публічної служби є те, що зміст діяльності відповідних публічних службовців полягає у безпосередньому практичному виконанні завдань і функцій правоохоронного органу, яка здійснюється не лише професійно, а й компетентно.

Вчені Ю.Г. Кальниш і А.Л. Сухорукова зазначають, що компетенція є складною правовою категорією, «структура якої складається не тільки з прав і обов'язків, а й із предметів ведення, які є першим елементом компетенції»¹⁴. Таким чином, компетенційний елемент характеристики публічної служби в правоохоронній сфері України демонструє певні закономірності розподілу між суб'єктами публічної служби в правоохоронній сфері завдань, повноважень і відповідальності (позитивної юридичної відповідальності), а також особливості взаємодії правоохоронних органів і т. д.;

(5) публічна служба у правоохоронній сфері має владний характер. Державні органи, як зазначає український адміністративіст Д.І. Голосніченко, не можуть функціонувати без наділення в законний спосіб їх відповідними повноваженнями, котрі розглядаються як елемент характеристики відповідних органів влади, їхніх посадових осіб. Між тим указаним повноваженням притаманна така ознака, як владність, що «свідчить про генезис цього феномена, походження його від влади народу»¹⁵. Не є винятком із цього правила також і публічна служба в правоохоронній сфері, владність якої як її властивість виявляється у здатності спрямовувати поведінку людей у державних та суспільних інтересах. Найяскравіше ця властивість публічної служби в правоохоронній сфері, на думку вчених, розкривається в контексті відносин між суб'єктами правоохоронної діяльності та суб'єктами злочинів (чи суб'єктами адміністративних правопорушень, дисциплінарних проступків): «Незалежно від власного бажання і волі будь-який правопорушник неодмінно повинен виконувати законні вимоги, що висувають йому суб'єкти правоохоронної діяльності»¹⁶;

(6) публічна служба у правоохоронній сфері сполучена з комплексом обмежень прав і свобод публічних службовців, що виявляється гарантією належного виконання цими службовцями завдань та функцій. Зазначимо, що загальний перелік обмежень і заборон, що стосуються призначення на посаду, законодавцем закріплюється у ст. 32 Закону України «Про державну службу», а додаткові обмеження та заборони для розглядуваної категорії публічних службовців конкретизується у спеціальних законодавчих актах. При цьому особливими обмеженнями публічних службовців є антикорупційні обмеження у виді заборони

¹¹ Файєр О.А. Поняття професійної діяльності та її структурні елементи. Університетські наукові записки. 2009. № 3. С. 126–131.

¹² Matejova L., Godarova J. Civil Service Act – Opportunity or Threat for Public Administration of the Czech Republic. Conference Proceedings of International Conference on Economics, Social Sciences and Languages (Singapore, 14–15th May, 2014). Singapore: ICEHM Publish, 2014. P. 35–37. DOI:10.15242/ICEHM.ED0514064.

¹³ Ботвінов Р.Г. Здійснення правоохоронної діяльності органами державної влади: сутність та ознаки. Державне управління та місцеве самоврядування. 2016. № 4(31). С. 44–50.

¹⁴ Кальниш Ю.Г., Сухорукова А.Л. Компетенція обласних державних адміністрацій як повноважних органів системи виконавчої влади на місцях в Україні. Наукові праці. Серія «Державне управління. Політологія». 2010. Т. 130, Вип. 117. С. 6–10.

¹⁵ Голосніченко Д.І. Набуття повноважень органами законодавчої та виконавчої влади. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Серія «Політологія. Соціологія. Право». 2014. № 1. С. 92–95.

¹⁶ Ботвінов Р.Г. Здійснення правоохоронної діяльності органами державної влади: сутність та ознаки. Державне управління та місцеве самоврядування. 2016. № 4(31). С. 44–50.

фаворитизму, особливим видом якого слід назвати непотизм, що сьогодні, на жаль, «повністю пронизав систему державної влади України та продовжує визначати її стратегію розвитку»¹⁷;

(7) публічна служба у правоохоронній сфері ґрунтується на засадах добровільності. Вчені зазначають, що правоохоронна служба на відміну, зокрема, від військової служби «комплектується лише на добровільній основі (за контрактом) й не комплектується на основі призову на службу»¹⁸. Ця обставина відображає загальну засаду добровільності вступу на публічну службу та приватно-правовий принцип свободи договору (контракту).

Із цього приводу, зокрема, український учений І.П. Греков зауважує, що прийняття на роботу здійснюється виключно за угодою сторін, що є основною правовою формою, яка опосередковує їхній вільний вибір. Отже, весь персонал державної служби комплектується на добровільних засадах, що є цілком закономірним, адже «інша позиція свідчила б про існування примусової праці на державному рівні». Окрім цього, на думку вченого, «добровільність вступу у службово-трудова відносини передбачає свободу волевиявлення не лише майбутнього державного службовця, а й державної інституції. Остання має право укласти трудовий договір на власний розсуд, оскільки одним із принципів найму є свобода вибору у сфері формування кадрового потенціалу»¹⁹;

(8) публічна служба у правоохоронній сфері фінансується за рахунок коштів державного бюджету. Передусім указане стосується заробітної плати державних службовців, яку вони одержують за рахунок коштів державного бюджету, що прямо передбачається у ч. 2 ст. 1 Закону України «Про державну службу».

Висновки. Підводячи підсумок проведеному аналізу, узагальненню та систематизації загальних ознак публічної служби в правоохоронній сфері України, зазначимо, що до цих основних загальних рис необхідно відносити такі ознаки публічної служби в розглядуваній сфері: (1) ця публічна служба є підзаконною; (2) вона виконує свої повноваження відповідно до комплексу правових принципів; (3) ця публічна служба є виключно професійною діяльністю; (4) вона є особливою компетентною діяльністю в державних органах та їхньому апараті, будучи частиною організаційної діяльності держави; (5) має владний характер; (6) ця публічна служба пов'язана з низкою обмежень прав і свобод публічних службовців, що виправдовується необхідністю належного виконання цими службовцями завдань та функцій, що досягається, зокрема, за наявності цих обмежень; (7) вона базується на засадах добровільності; (8) ця публічна служба фінансується за рахунок коштів державного бюджету. У зв'язку із цим можемо дійти висновку, що виявлені ознаки дають змогу розглядати публічну службу у розглядуваній сфері як повноцінну частину системи публічної служби. Окрім того, під час аналізу окремих ознак указаної публічної служби, що є загальними для публічної служби загалом, примітним вважаємо, що особливості природи публічної служби в правоохоронній сфері також закономірно позначаються й на характеристиці її загальних ознак.

Анотація

Статтю присвячено поглибленню наукових знань про соціально-правову природу публічної служби в правоохоронній сфері на основі аналізу загальних ознак відповідної публічної служби в Україні. Особливу увагу приділено аналізу вже викладених ученими підходів до розуміння структури ознак публічної служби в правоохоронній сфері. Зважаючи на правову сутність публічної служби в правоохоронній сфері та позиції вчених щодо ознак цієї служби, автор формулює узагальнений перелік ознак публічної служби в правоохоронній сфері в Україні.

¹⁷ Гладкий В.В. Заборона непотизму в Україні. Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м Київ, 7 грудня 2018 р. : у 2-х ч. Київ : Нац. академ. внутр. справ, 2018. Ч. 2. С. 335–338.

¹⁸ Дымков А.В., Грязнов С.Н., Черных Г.С. Анализ деятельности организаций и различных категорий сотрудников МЧС России на основе сущности и содержания государственной правоохранительной службы. Стратегия гражданской защиты: проблемы и исследования. 2014. Т. 4, № 2(7). С. 57–70.

¹⁹ Греков І.П. Особливості правового регулювання праці державних службовців : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Суми, 2003. 18 с.

Summary

The article is devoted to deepening the scientific knowledge on social and legal nature of public service at the law-enforcement area based on analyzing general features of the related public service in Ukraine. A particular attention in the article is paid to the analysis of approaches to understanding the features structure of public service in law-enforcement area, which are already outlined by the scientists. Considering the legal essence of public service in law-enforcement area and scientists positions according this service features, the author formulates a synthesized list of public service features at law-enforcement area in Ukraine.

Використана література:

1. Комірчий П.О. Загальнодержавні підходи до протидії організованій злочинній діяльності. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 6. С. 314–317.
2. Світлична Ю.О. Фонові для злочинності явища як індикатор криміногенної обстановки в регіоні. *Фонові для злочинності явища: запобігання та протидія* : зб. тез доп. Всеукр. наук.практ. конф., м. Харків, 27 квітня 2018 р. Харків : Харків. нац. унт внутр. справ, 2018. С. 7–8.
3. Нагорных Р.В. Системообразующие признаки государственной службы в правоохранительной сфере. *Вестник института: преступление, наказание, исправление*. 2018. № 1(41). С. 4–12.
4. Столбовий В.М. Мілітаризовані формування як особливі суб'єкти службових правовідносин у сфері національної безпеки України. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 12. С. 195–199.
5. Бахрах Д.Н. *Государственная служба России* : учебное пособие. Москва : Проспект, 2007. 152 с.
6. Дымков А.В., Грязнов С.Н., Черных Г.С. Анализ деятельности организаций и различных категорий сотрудников МЧС России на основе сущности и содержания государственной правоохранительной службы. *Стратегия гражданской защиты: проблемы и исследования*. 2014. Т. 4. № 2(7). С. 57–70.
7. Петрашко Е.Л. Государственная правоохранительная служба Российской Федерации : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.14. Москва, 2005. 248 с.
8. Николаенко Е.А., Махина С.Н. О некоторых спорных аспектах в понимании правоохранительной службы и службы курсантов образовательных организаций системы МВД России. *Проблемы правоохранительной деятельности*. 2015. № 1. С. 75–82.
9. Ботвінов Р.Г. Здійснення правоохоронної діяльності органами державної влади: сутність та ознаки. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. № 4(31). С. 44–50.
10. Файер О.А. Поняття професійної діяльності та її структурні елементи. *Університетські наукові записки*. 2009. № 3. С. 126–131.
11. Matejova L., Godarova J. Civil Service Act – Opportunity or Threat for Public Administration of the Czech Republic. *Conference Proceedings of International Conference on Economics, Social Sciences and Languages* (Singapore, 14–15th May, 2014). Singapore: ICEHM Publish, 2014. P. 35–37. DOI:10.15242/ICEHM.ED0514064.
12. Кальниш Ю.Г., Сухорукова А.Л. Компетенція обласних державних адміністрацій як повноважних органів системи виконавчої влади на місцях в Україні. *Наукові праці. Серія «Державне управління. Політологія»*. 2010. Т. 130. Вип. 117. С. 6–10.
13. Голосніченко Д.І. Набуття повноважень органами законодавчої та виконавчої влади. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія «Політологія. Соціологія. Право». 2014. № 1. С. 92–95.
14. Гладкий В.В. Заборона непотизму в Україні. *Реалізація державної антикорупційної політики в міжнародному вимірі* : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7 грудня 2018 р. : у 2-х ч. Київ : Нац. академ. внутр. справ, 2018. Ч. 2. С. 335–338.
15. Греков І.П. *Особенности правового регулирования работы государственных служащих* : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. Суми, 2003. 18 с.

Pavlo Komirchyi,

Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor,
Doctoral Student at Department of Public Management and Administration,
National Academy of Internal Affairs of Ukraine